Hónapló

November

2022

Novemberben
jön a tél,
havat hord
a hideg szél.

Márkus Katalin:
Hónapsoroló

November: az ugyancsak latin *novem* (kilenc) szóból alakult ki. Az év tizenegyedik hónapja és 30 napos. Régi magyar neve: *Szent András hava*. Székelynaptár szerint: *Enyészet hava*.

Lipták Gábor Városi Könyvtár Balatonfüred

Mentovics Éva

Nézz szét a határban!

Liba, liba, Márton liba,
jégen jársz, vagy sárban?
Gyere liba, Márton liba,
nézz szét a határban!

Hó fehérlik talpad alatt?
Szürke telet várhatsz.
Ám, ha a táj barnába bújt,
hóban, fagyban jársz majd.

Jégen csúszkálsz neved napján?
Úgy tartja a fáma,
karácsonykor beleragad
lúdtalpad a sárba.

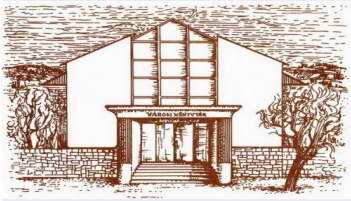

Kiadja: Lipták Gábor Városi Könyvtár Gyerekrészlege
8230 Balatonfüred, Kossuth Lajos u. 35.
Szerkesztő: Sz. Faragó Szilvia
gyerekkönyvtáros
Email: szi8230@gmail.com

Versek novemberre

Mentovics Éva

Őszi mondóka

Piros alma, sárga körte,
ha lehuppan, zsupsz, a földre,
ne szomorkodj, nem vész kárba,
ha egy süni megtalálja.

Hétvári Andrea

Novemberi mese

Lábujjhegyen lépked a hűvös november,
tele van az erdő sárga levelekkel.

Mókus készít párnát, ásít a kis róka,
sünike is alszik, nincs már játék, móka.

Mosolyog a szőlő, hullik piros alma,
széltündér kezd bele egy csöndes kis dalba.

Üres már az erdő és a fecskefészek,
megpihenni készül az álmos természet.

Várfalvy Emőke

Diótörő

Didereg
a dió,
dudprász
a dér,
dunna alatt
de jó,
ha dermed
a tél.

Fellinger Károly versei

Madárdal

Pisszeg, korrog
a szalonka,
fázik, éhes,
sok a gondja.

Daru krúgat,
gólya pattog,
nem jutnak, ah,
combfalathoz.

Vadlúd gágog:
– Keszeg sincsen!
Szárcsa rikkan:
– Nincsen itt sem!

A hold udvarában

Angyalok sürögnek
a hold udvarában,
látom már, látom már,
éppen nagymosás van.

Gyöngyözik az égbolt,
mint a babaszappan,
csillagok pezsegnek,
altató zeng halkan.

Angyalok töprengnek,
lengetik a szárnyuk,
hova teregessék
csillagpor palástjuk.

Szárítókötél lesz
a vén hold sugara,
ruhaszárítójuk
a kócos nap maga.

Balla Margit

A kalóz és a kapitány 2-

A kis üregi odafutott egyenesen a galagonyához, hosszasan tanulmányozta a táblát, majd bekopogott, sőt el is kiáltotta magát:

− Halló! Halló, főhadnagy, itthon vagy? Gyere ki, van egy ajánlatom!

Az üregi nyúl csípőre tette a mancsát, és várt. Nem sok telt bele, s a mezei nyúl, azaz Fóris Béni nyulalmazott tengerésztiszt, parancsnok, főhadnagy, kapitány előbújt a vackából, és így szólt:

− Khm, khm. Mit óhajt, kérem? Illetve, kit tisztelhetek önben, khm, uram?

− Jaj, ugyan már, Béni, hagyjuk a formaságokat! – legyintett türelmetlenül az üregi nyúl. – Csintalan Sanyi kalózkapitány vagyok, és azért jöttem, mert volna egy igen-igen kecsegtető üzleti ajánlatom. Na, mit szólsz?

− Üzleti ajánlat? De kérem, én visszavonultam, ahogy a tábla is mutatja – húzta ki magát Béni kapitány.

− Igen, igen, olvastam is, meg hallottam is – legyintett újra az üregi nyúl. – De ez olyan, hogy biztosan nem mondasz rá nemet. Gyere, menjünk be, benn megbeszéljük. Nagy híred van ám a világban, azt tudod-e?

Béni kapitány szóhoz sem jutott ekkora arcátlanság láttán. Még hogy az ő otthonába csak úgy bemegy egy idegen előzetes bejelentkezés nélkül, az ő finom kis vackába! És holmi róla szóló híreszteléseket emleget? Hát hol élünk, könyörgöm, a kőkorszakban?

Sanyi nyúl, mint aki egyáltalán nem veszi zokon Béni kapitány felháborodását, aminek a mezei nyúl némi ideges morgolódással hangot is adott, szépen besétált a galagonyabokorba, méghozzá a házigazda előtt, majd meg sem várva, hogy hellyel kínálják, kényelmesen elhelyezkedett a vacokban, és belefogott a mondanivalójába.

− Szóval, Bénikém – ez a megszólítás nagyon fájhatott a nyulalmazott tengerésznek, mert száját-orrát keservesen elgörbítette −, a helyzet az, hogy ugyan megvénültél, de azért még mindig nem vagy puskavégre való használhatatlan csont. Ezért arra jutottam, felajánlom neked a lehetőséget, hogy vendégül láss engem, a híres kalózkapitányt, a te – és itt Sanyi nyúl körbenézett, majd jelentőségteljesen köhintett egyet –, khm, igazán szerény hajlékodban. Közben pedig építhetnénk egy szép hajócskát, amivel elhajózunk ezen a patakon itt, ni! Elvégre kapitányok vagyunk, vagy mi az ördög.

− És ki lesz a matróz? – kérdezte első meglepetésében Béni. – Illetve, akarom mondani, micsodaaa? Hogyan? Hogy vendégül? Itt? Egy jöttment kalózt? Én, a tisztességben nyulalmazott főhadnagy parancsnok? Na még mit nem! Szó sem lehet róla!

− Ó, ugyan már! – legyintett Sanyi nyúl újfent. – Ha csak ezen múlik, leszek én. De csak mert te vagy az öregebb, és én tisztelem a kort. Na, jó lesz így?

Azzal a fal felé fordult, és éktelen horkolásba kezdett. Úgy tűnt, már két nyúl költözött a galagonyabokor alá. Mi jöhet még? − morfondírozott a galagonya, bár az is lehet, hogy ő pontosan tudta, mi jön még, de azt bizony nem árulta el senkinek.

A forrás

A világ legnagyobb folyója, az Amazonas egy kis sziklahasadékból csörgedezve kezdi meg hosszú útját

Honnan erednek a folyók? Hol van az elejük? Gyakran nehéz meghatározni. Mert eredhetnek egy forrásból a hegyekben vagy egy tóból. De forrása több is lehet egy folyónak. Ezért van aztán, hogy olykor a folyók hosszát se egyszerű pontosan megmondani. Mert melyik forrást tekintsük az elejének?

Ugyanígy a végét se lehet mindig meghatározni. Sokszor ugyanis egy tóba, mocsárba vagy egy másik folyóba ömlenek a folyók. De akár rövid, akár hosszú utat tesznek meg, útjuk során formálják a tájat, építenek és pusztítanak.

A forrás

A mi kedves Dunánk Európa második legnagyobb folyója a Volga után. Németországban, a Fekete-erdőben ered. Ám hogy pontosan hol, arról évszázadokon át folyt a vita. Még az ókorban egy római hadvezér, a későbbi Tiberius császár két kis patakocska, a Breg és a Brigach összefolyásánál jelölte meg az elejét. De még háromszáz évvel ezelőtt is József császár megbízottat küldött a folyó forrásának a megkeresésére. Mert lehet az a környéken eredő sok kis patak közül bármelyiké. Vetélkedtek is érte a környező hercegségek, mindegyik a maga földjén akarta tudni a nagy folyó eredetét. Ma is verseng érte két kis német városka, hiszen turistacsalogató a dolog.

A Duna egyik lehetséges forrása Donaueschingenben

Az egyikben, Donaueschingenben a kastélypark egy kis forrását látványosan körbe is építették, és táblán hirdetik, hogy ez a Duna forrása. A szakemberek azonban ma két forrásról, a Breg és a Brigach patakokéról beszélnek, és a hosszabbik, a Breg forrásától mérik a Duna hosszát, ami a másik városka, Furtwangen határában van.

A Sárga-folyó Kínában egy sáros pocsolyában ered

November a természetben

Novemberben ködösre, hűvösre fordul az idő. A nap legtöbbször csak néhány órára bukkan elő a felhők mögül. A fák kopaszok, és a költöző madarak is mind rég útra keltek. Vannak azonban olyan madarak is, amelyek nem költöznek sehova, télre is nálunk maradnak, de olyanok is, amelyek épp hogy hozzánk jönnek telelni. Néhányukról ugyanakkor nem tudjuk eldönteni, hogy nálunk csak vendégeskednek-e, vagy a hosszú út helyett inkább itthon telelnek. Most ezekről lesz szó.

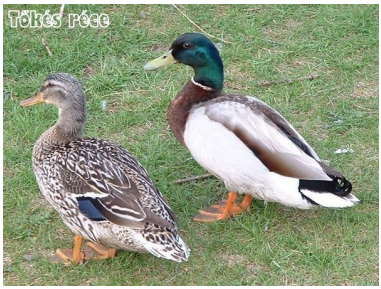

A tőkés réce – gyakran csak vadkacsaként emlegetjük – hápogását a folyók, halastavak mellett egész évben halljuk. Gácsérja (a hím kacsa) sárga csőréről, élénkzöld fejéről és fehér gallérjáról könnyen felismerhető. A tojó barnás színezetű. A telente nálunk található récék nagy része külföldről érkezik hozzánk. Találtak már olyan példányt is, amelyik egészen Oroszországból repült idáig.

Kócsag – Ezek a karcsú fehér madarak a őszi napokon néhol nagy falkákban lepik el a szántóföldeket. Hosszú lábukkal komótosan lépegetve az ekevas által kifordított apró férgek, rágcsálók után kutatnak. Zordabb teleken azonban számuk erősen lecsökken. Ez azt jelenti, hogy sokan közülük elvonultak délre, Olaszországba, ahol télen is melegebb van, és ennivaló is jobban akad.

Hattyú – Novemberben kanálisok, halastavak mellett barangolva láthatod ezeket a nagy testű madarakat a vízen csendesen ringatózni. A hófehér példányok között gyakran piszkosszürke színűek is akadnak. Ezek még fiatal madarak. Télen sokan szívesen etetik a szép, első látásra békésnek tűnő hattyúkat. Nem árt azonban vigyázni velük. Csőrükkel jó nagyot tudnak csípni, ha óvatlanul közeledünk feléjük.

Az óraátállításról és a plafonon lévő legyekről

tt a november! Ilyenkor már jobb bent lenni a meleg szobában, olvasgatni, pihenni a hosszú estéken.De tudod, hogy miértolyan hosszúk az esték novemberben? Alább

többek között erre a kérdésre is választ kaphatsz.

A hosszú esték rejtélye. Az óraátállítás

Nem elég, hogy a téli napfordulóig egyre rövidebbek a nappalok, az óraátállítás október utolsó napjaitól még egy órával hosszabbá teszi az esti sötétséget. De mire jó ez? Nos, a helyzet az, hogy a téli óraállás az eredeti, és a nyári időszámítás bevezetésének köszönhetjük, hogy a nyári hónapokban egy órával tovább van világos. Az ötlet *Benjamin Franklintől*, a kiváló amerikai politikustól és feltalálótól származik (neki köszönhetjük többek között a villámhárítót is). Valóság azonban csak mintegy kétszáz év múlva, az első világháború idején lett belőle mégpedig elsősorban takarékossági okból. Ha később kell a villanyt felkapcsolni, azzal energiát lehet megtakarítani. Manapság viszont már sok ellenzője is van az óraátállításnak, mert gondokat okoz a tömegközlekedésben, és sok ember közérzetét is rossz irányba befolyásolja. Tervezik is, hogy eltörlik a módszert, és egész Európában a nyári időszámítás lesz a hivatalos. De hogy ez mikor történik meg, az még nem tudható pontosan.

Hogyan tud a légy leszállni a plafonon?

Idegesítő dolog, de bizony ilyenkor, késő őszszel a legyek gyakran „bekéretőznek” a lakásba. Hogy miért? Nyilván nem akarnak kint a hidegben kihűlni vagy megfagyni. Nem véletlen a hasonlat: szemtelen, mint az őszi légy. De hogyan képes akár a plafonon is landolni? A légy repülése leginkább a helikopteréhez hasonlítható:repülés közben minden irányban tud mozogni.Mielőtt elérné a plafont, mind a hat lábát kinyújtja, az első kettőt a feje fölé emeli, ezeket teszi le elsőként, majd egy félfordulattal a többi négy lábával is landol úgy, hogy a végtagjai megtapadjanak a mennyezeten. De nemcsak a plafonra, hanem bármilyen felszínre és bármilyen pozícióban képes leereszkedni. Lábain ugyanis karomszerű kapaszkodók vannak,amelyeken pedig ragasztóanyaggal teli kicsiny hólyagok találhatók. Ezek segítségével még az üvegen is képes landolni.

A kékfestő II.

A régi kis műhelyekben minden munkát kézi erővel végzett a mester. Nagy kőkádakban keverte be a festéklét, az indigócsávát, a fadúcok mintáit kézzel nyomta rá az anyagra, a vásznakat hatalmas állványokon szárította a műhely padlásán, ahol jól járt a szél. Később a kisebb műhelyekben is gépesítettek, nyomógép vitte fel a mintát az anyagra, gép hajtotta meg a mángorlót, ami simára vasalta a vásznat. Ám a kis műhelyek így sem tudtak lépést tartani az egyre szaporodó textilgyárak termelésével. A divat is megváltozott. Már nem kékfestőből készült a falusi emberek munkaruhája sem, hanem mindenféle gyári anyagból. És a kis kézműves műhelyek ideje lejárt. Ma csak néhány működik belőlük. Ágyterítő, abrosz, párnahuzat, függöny és ajándéktárgy készül a festett kelméikből.

Kékfestő műhely

Minden vidéken más volt a divat. Valahol a világosabb kék és apró mintás kelméket kedvelték, másutt a sötét, mélykéket nagy mintával. A mesterek kívánságra sárga, zöld, piros, narancs színű mintát is nyomtak a vászonra. A mélykék alapszínt úgy érték el, hogy többször merítették a kelmét a festőlébe, a szabadban megszárították, majd újra belemerítették. A szép kékfestő vásznak a vásárokon és a heti piacokon találtak vevőre. Itt állították fel a mesterek a sátraikat, s ide jártak az asszonyok, hogy a család munkaruháihoz a szükséges mennyiségű vásznat rendszeresen beszerezzék. Ma főleg kézműves vásárokon, fesztiválok kirakódó vásáraiban és iparművészeti boltokban találkozhatunk kékfestővel, ezeket látogatják a ma is dolgozó mesterek, hogy portékájukat eladják.

A törpebolygók

A bolygók bemutatása után következzen sorozatunkban a Naprendszer égitesteinek egy másik csoportja, az öt törpebolygó. Hallottál már róluk? Bizony, ilyenek is vannak. Az eddig megismert nyolc bolygótól leginkább valóban csak a méretükben különböznek, hiszen ezek is keringenek a Nap körül, közel gömb formájúak, sőt némelyiknek még saját holdjai is vannak. Egy kivételével azonban félelmetes távolságban vannak a Földtől, így sajnos elég keveset tudunk róluk.

A törpebolygók közül négy (név szerint a Pluto, Makemake, Haumea és az Eris) jóval túl kering az utolsó nagy bolygó, a Neptunusz pályáján. Keringési idejük ennek megfelelően óriási, 248 és 557 év (!) közötti. A legismertebb törpebolygót, a Plutot sokáig a Naprendszer kilencedik bolygójaként tartották számon, és akkor még Plútónak hívták. Aztán néhány évvel ezelőtt egy Prágában rendezett csillagászati konferencián visszaminősítették szegényt törpebolygónak, mivel nem sokkal előtte azonosították a még nála is jóval messzebb lévő Erist. Róla viszont kiderült, hogy valamivel nagyobb, mint a Pluto. Így ezen a bizonyos csehországi rendezvényen a csillagászok megállapodtak, hogy az Eris inkább ne legyen a Naprendszer tízedik bolygója, sőt a Plútótól is elvették az addigi bolygó besorolását, és megalkottak egy új csillagászati meghatározást: a törpebolygót.

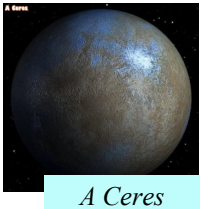

A Ceres

A Neptunuszon túli övezetben a fenti két törpebolygón kívül eddig még két hasonló égitestet sikerült bemérni: Haumeát és a Makemakét. (Az egyiket 2004-ben, a másikat 2005-ben fedezték fel.)
A csillagászati távcsövek és az űrszondák fejlődésének segítségével azonban nem kizárt, hogy a jövőben akár még több tucat törpebolygót is azonosítanak majd a Naprendszer e távoli vidékén. A legkisebb törpebolygó, a Ceres. Az eddigiekhez képest csak „egy ugrásra” van a Földtől, a Mars és a Jupiter pályája közötti aszteroida-övben található. Nem véletlen, hogy már vagy kétszáz éve ismert a csillagászok előtt, hiszen közelsége miatt a többi törpebolygónál jóval könnyebben megfigyelhető. Tudjuk róla, hogy nagy mennyiségű vizet tartalmaz, felszíni hőmérséklete -35 ºC körüli, így a felszíne jeges. Nem elképzelhetetlen, hogy légköre is van. Átmérője mindössze 950 km. A legfrissebb megfigyelések szerint napközeli pályán haladva sűrű vízpárát is bocsát ki magából.

Az aszteroida a törpebolygónál kisebb, szabálytalan alakú égitest. Más szóval kisbolygóknak is nevezzük őket. Néhányuknak még saját holdja is van. A mi naprendszerünkben ezek többsége a Mars és a Jupiter pályája közti kisbolygó- vagy aszteroida-övben található, akárcsak a Ceres törpebolygó.

Balla Margit

A kalóz és a kapitány 1.
A beköltözés

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy rét. Nem volt az a rét sem különösen nagy, sem különösen szép, egy kis patak folyt rajta keresztül és tölgyfák szegélyezték, mindössze ennyi volt. A patak partján nőtt egy óriási galagonyabokor. Olyan nagy volt az a bokor, hogy talán még egy elefánt is elbújhatott volna alatta, ha akar, de ezen a réten még amióta világ a világ, elefánt nem járt, legalábbis ahogy én tudom. Jött viszont egy nyúl.

Egy nyúl? Milyen nyúl? Mezei nyúl. A mezei nyulak jó nagyok, ugye? Igen, elég nagyok, és a lábaikkal jó nagyot tudnak rúgni, ha arra kerülne sor. Tiszteletreméltó állatok, az biztos. Ez a szép nagy, szürke mezei nyúl körülnézett a réten, szemrevételezte a tölgyfákat meg a galagonyabokrot, végigsétált a patakparton…

Sétált? Hogyhogy sétált? A nyulak nem inkább ugrálnak? De igen, dehogynem, a nyulak ugrálnak, hát persze. De ez itt, kérlek, ez az egy szem szép nagy, szürke mezei nyúl, ez sétált. A séta után megállt, körbenézett, beleszimatolt a levegőbe, majd bemászott a galagonyabokor alá. Ott zörgött, matatott egy jó darabig, aztán egyszer csak csönd lett. Eltelt egy-két perc, és fülsértő reszelős horkolás hallatszott a bokorból. Úgy tűnt, a nyúl beköltözött a bokor alá. Másnap hajnalban megrázta magát a galagonya, és a mezei nyúl frissen, mint a harmat, kipattant az ágak közül. Térült, fordult, szögelt, fűrészelt, festett, és mire reggel lett, egy szép táblácska díszelgett a bokor egyik alsó ágán. Ez állt rajta:

Fóris Béni nyulalmazott tengerésztiszt, parancsnok, főhadnagy, kapitány

Várjunk csak, álljon meg a gyaloglépés, nézz csak ide! Nyulalmazott? Igen, az. A nyulak ha nyugdíjba mennek, nyulalmazzák őket, hát még ezt sem tudtad? De kis oktondi vagy! Még jó, hogy mesélek neked, abból majd tanulsz valamit. Figyelj csak tovább! A nyúl ott állt a tábla előtt, és büszkén szemlélte a művét.

− Na, otthon vagyok! – mondta csak úgy magának, majd visszabújt a bokor alá, és újrakezdődött a zörgés és szöszmötölés. Gondolom, a lak berendezésével volt elfoglalva.

Ezen a napon más egyéb érdekes nem történt a réten, leszámítva, hogy a patak mentén egy darabig két szarka kergetőzött, egy cinkének kiesett az ebéd a szájából, és egy csiga végre átért az út túloldalára, ez igazán nem sok. Leszállt az alkony, a galagonya nyújtózkodott egyet, és aludni készült, amikor a legszélső tölgyfa mögül előbukkant egy kis szürke fül, vagyis kettő, meg egy kis orrocska, majd egy egész üregi nyúl. Üregi? Nem mezei? Nem, nem, ez üregi volt, mondom. Kisebb, mint a mezei, és a feje sem olyan komoly hosszúkás, inkább kedves kerek ábrázata volt, és puha, hamuszürke bundája

Folytatása következik

Mikulás

- Nyírd ki a formákat!
- A szánt hajtsd be a szaggatott vonal mentén!
- Ragasztózd be az 1-es formát a négyzeteken!
- A nyillal jelzett helyre ragaszd be a szánba!
- Nyírd ki a Mikulás formákat és a fejüknél ragaszd össze!
- A négyzetekre ragaszd fel a karokat!
- Nyírd ki a szarvas testét, majd hajtsd ketté!

- Nyírd ki a szarvas fejét!
- Ragaszd egymásra, a csilaggal jelölt helyen ragaszd be a testbe!
- Hajtsd ketté a hámot és tedd a szarvas nyakába, és csak a végénél ragaszd össze egy kicsit!
- Tűvel tűzz fonalat a szán és a hám piros pontjába és kösd össze!
- Az összeragasztott Mikulást a lábánál húzd egy kicsit szét és ültesd a szánra!

Mögé tehetsz egy kis ajándékot is.

Olvastad már?

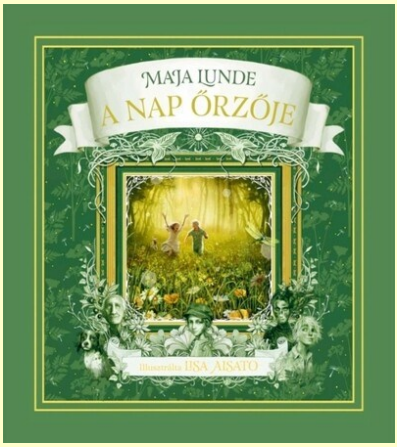

Maja Lunde: A nap őrzője

.Lilja a gyermekkor és a kamaszkor határán nagy változásokon megy keresztül, de körülötte a természet olyan eseménytelen, mint mindig. A lány csak halványan emlékszik a ragyogó Napra, az általa ismert világ esőtől nehéz és sötét. A vizes földben semmi sem nő, az örök félhomályban egyetlen növény sem érzi jól magát. Lilja árva, a nagyapjával él, aki zöldségekkel látja el a falut. A nagypapa egy nap otthon felejti az uzsonnáját, és amikor Lilja utánaszalad az üvegházhoz, észrevesz valamit, ami mindent megváltoztat. Titkos ösvényt pillant meg, amely az erdőbe vezet, ahová gyerekek nem mehetnek. A kíváncsi Lilja azonban a többi gyerekkel ellentétben elfojtja a félelmét, és egyedül elindul az ösvényen. Odabent, a sötét fatörzsek között egy másik, virágzó világot fedez fel, ahol hatalmas kaland vár rá. Szembe kell néznie legnagyobb félelmével, ugyanakkor szeretetet és boldogságot is talál ott – és nem utolsósorban a tavasz reményét. A norvég Maja Lunde–Lisa Aisato szerzőpáros magyarul is nagy sikert aratott Hónővér c. könyve után az A Nap őrzője is csodálatos mese gyerekeknek és felnőtteknek.

„Bárcsak megélhetném, hogy valami tényleg megváltozik, hogy a világ nem marad örökre ugyanolyan!”

„És a madárcsicsergés bátorsággal töltött el. Kedvem támadt olyasmit tenni, amihez addig soha nem volt merszem.”

„Itt minden változik, bármi megtörténhet.”

Nevess novemberben!

- Sorolj fel néhány állatot! - mondja a tanár az iskolában.
- Kutyuska, tehénke, disznóka.
- Jó, de nem kell mindig utána mondani a kicsinyítőképzőt!
- Macs, kecs, csir, puly.

– Hogy hívják az átlátszó kutyát?
– Nylon tacskó.

Zolika fölszáll a távolsági buszra, de jegyet nem kér. A sofőr megállítja:
-Fiacskám, hány éves vagy?
-Még csak öt.
-És mikor leszel hat?
-Majd ha leszállok a buszról.

Ül az agresszív kismalac a villamoson, amikor jön az ellenőr!
– Menetjegyeket, bérleteket!
Erre a kismalac:
– Nem kell!

Az októberi rejtvények megfejtései

Uzonyi Pál: Tizenketten című versének októberi versszaka:

Október az Őszutó,

Kell már a Tűzrevaló.

1. gágogó szárnyas
2. Éva gyümölcse
3. kismedve
4. mama párja
5. az egyik szülő
6. csinos, tetszetős

L	I	B	A
Á	L	M	A
M	A	C	I
P	A	P	A
Á	N	Y	A
S	Z	É	P

Ki mit eszik?

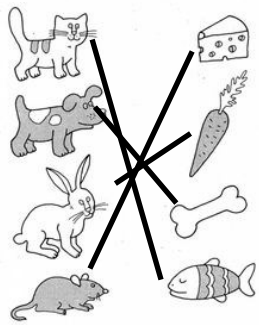

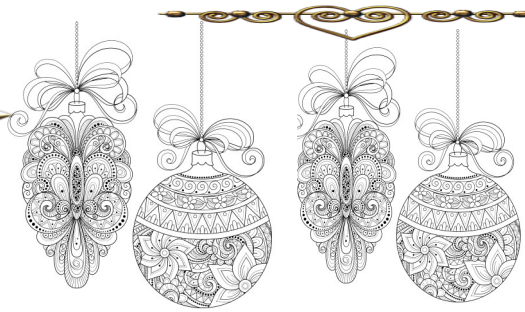

Rejtvények novemberre

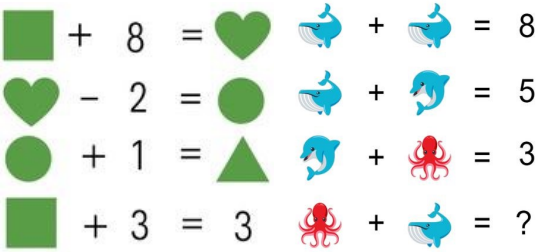

A rejtvények megfejtéseit leadhatod a gyerekkönyvtárban és ha szerencséd van, kisorsoljuk a nevedet és ajándékcsomagot nyersz. Nosza, állj neki! Jó szórakozást!

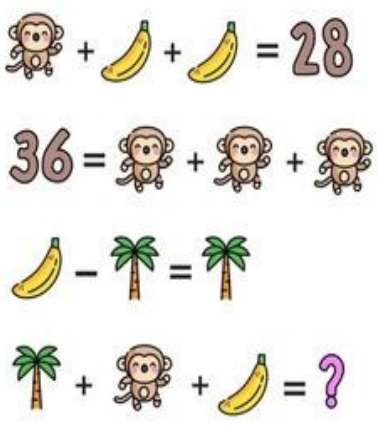

Ha a betűhálóból kihúzod az novemberi névnapokat, majd, ha a megmaradt betűket összeolvasod **Uzonyi Pál: Tizenketten** *című versének hiányzó része alakul ki. Írd a pontozott vonalra!*

J	Ö	N	V	I	R	Á	G
A	H	I	G	Y	Ő	Z	Ő
D	E	K	Á	R	O	L	Y
K	A	T	A	L	I	N	G
S	T	E	F	Á	N	I	A
I	M	R	E	N	A	G	Y
J	O	L	Á	N	K	Ö	D
D	E	L	A	N	D	O	R

November: Sártenger,

……..

Melyik állatnak van a legtöbb lába? Karikázd be! Melyiknek a legkevesebb? Keretezd kékkel!

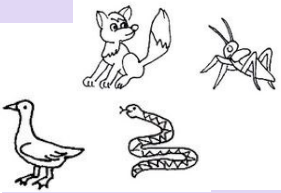

A meghatározások alapján töltsd ki a rejtvényt, s ha ügyes voltál, a színes oszlopban olvashatod a megfejtést.

1. kicsi macska
2. beszélünk vele
3. kicsi rágcsáló
4. hatalmas, óriási
5. kerti gaz
6. szoroz ellentéte

Segíts a kisegérnek, hogy ne marad-

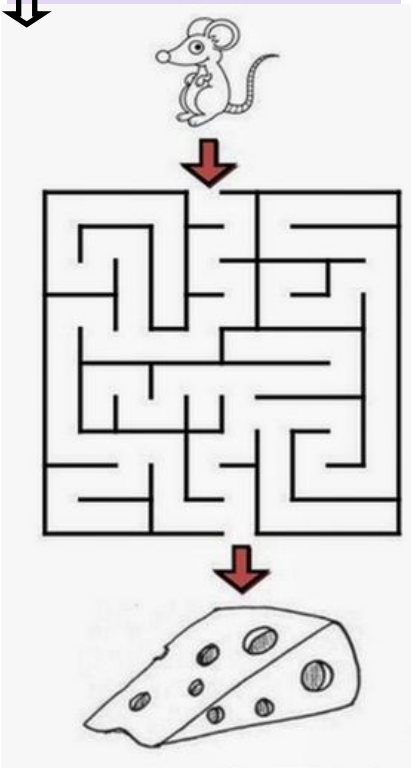
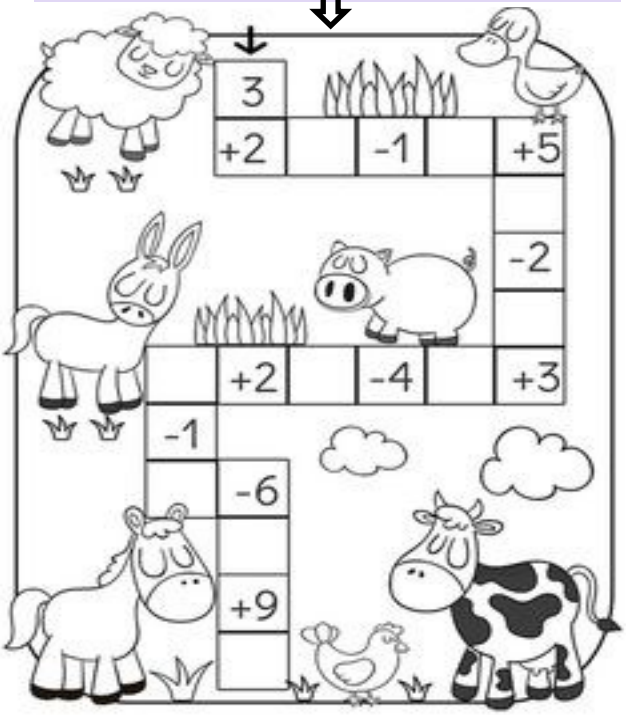
Számolj az állatokkal!